

EU tiukentaa sääntelyään rakennetusta ympäristöstä

Rakentajaseminaari 16.8.2023

Jani Kemppainen Talonrakennusteollisuus ry

Jani Kemppainen

- Asiamies, DI
 - Rakentamisen kehitys
 - Rakentamisen laatu
 - Työmaiden tuotanto
 - Yhteistoiminta rakennushankkeessa
 - Sisäilma-asiat ja kosteudenhallinta
 - Digitalisaatio, tietomallistandardointi CEN/TC 442
 - Vähähiilisyys
 - Määräykset ja ohjeet
 - Lainsäädäntö
 - Alan ohjeistukset, RYL, RIL-oppaat, RT-kortit
 - Rakennusvalvontojen linjaukset

Iso osa nykyään noudatettavasta lainsäädännöstä pohjautuu EU:n vaatimukseen

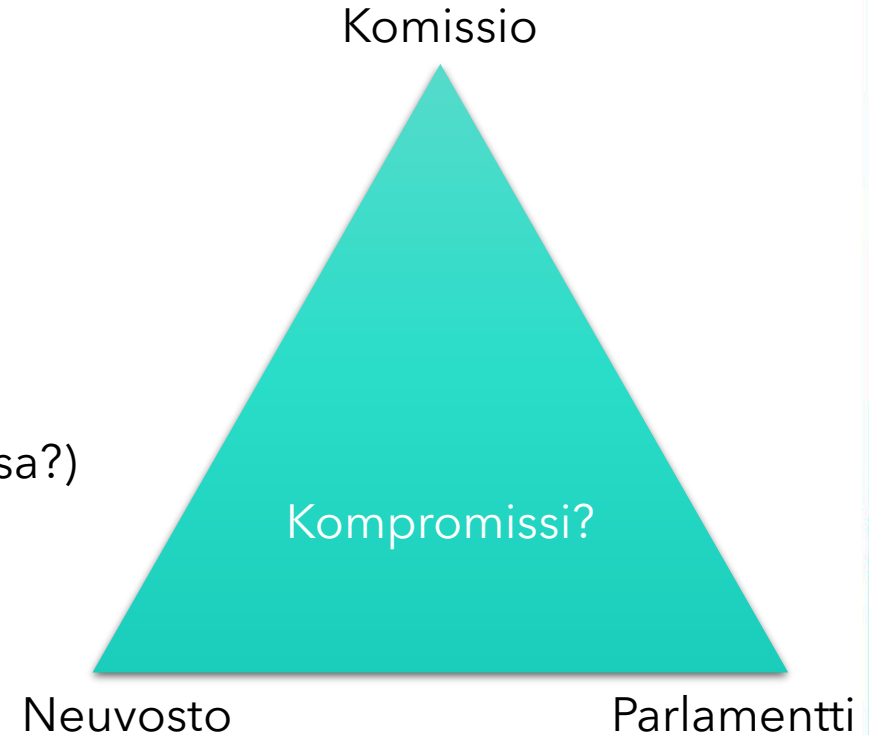
- Direktiivin ja asetuksen ero
 - Direktiivi implementoidaan kansalliseen lainsäädäntöön eli jäsenvaltiot voivat soveltaa vaatimuksia itselle sopiviksi
 - Asetus on sellaisenaan kansallista lainsäädäntöä jokaisessa jäsenmaassa
- Teknisten vaatimusten osalta vaihtelua löytyy EU:n sisällä
- Ympäristö- ja ilmastovaatimukset perustuvat jatkossa hyvin vahvasti EU:n linjauksiin ja maakohtaisiin tavoitteisiin
- Yritysten vastuullisuussäntely on täysin EU-lähtöistä, pelisäännöt ovat kaikille samat

Tekniset vaatimukset perustuvat osin EU:n, osin kansallisiin määräyksiin

- EU:n vaatimusten pohjalta
 - Kantavien rakenteiden mitoitus
 - Energiatehokkuusvaatimukset
 - Rakennustuotteiden ominaisuuksien testaus ja ilmoittaminen
- Kansalliset vaatimukset
 - Suunnittelijoiden ja työnjohdon pätevyyydet
 - Paloturvallisuus
 - Terveellisyys ja kosteudenhallinta
 - Käyttöturvallisuus ja esteettömyys
 - Meluntorjunta ja ääniolosuhteet
- Ympäristövaatimukset tulevat jatkossa olemaan EU-pohjaisia, mutta ei vielä
- Digisäätely (Rakentamislaki) pohjautuu EN-standardeihin, mutta vaatimukset ovat kansallisia

Rakennusten energiatehokkuusdirektiivin (EPBD) revisio tällä hetkellä

- Revisioehdotukset annettu
 - Euroopan komissio 15.12.2021
 - Euroopan neuvosto 25.10.2022
 - Euroopan parlamentti 14.3.2023
- Trilogineuvottelut osapuolten kesken kompromissin aikaansaamiseksi alkaneet kesäkuussa (valmista -23 lopussa?)
- Direktiivi astunee voimaan noin kuusi kuukautta sen hyväksynnän jälkeen (kesällä -24?)
- Kansallinen lainsäädäntö muutettu direktiivin mukaiseksi (yleensä kaksi vuotta aikaa, kesällä -26?)
- Suurimmat haasteet Suomelle
 - Verkkosähkön käytön mahdollistaminen lämmitykseen
 - Energiatodistusten uusiminen laajasti
 - Pakkokorjaukset

Mitkä asetukset todennäköisesti tullaan avaamaan?

- Rakennusten energiatehokkuusasetus (1010/2017)
 - E-lukuarvot, kustannusoptimaalinen tiukennus
 - Ovatko massiivipuuhelputukset enää mahdollisia?
 - Asuinrakennusten käyttöajat -profiili
- YmA rakennusten energiatodistuksesta (1048/2017)
 - Energiatodistukset uusiksi,
- VnA energiamuotojen kertoimista (788/2017)
 - Motiva selvitys
- Sisäilmasto- ja ilmanvaihtoasetus (1009/2017)
 - Kesäajan yllämpöläskelma tänne?
- YmA eräiden rakennuksen teknisten järjestelmien energiatehokkuuden vaatimuksista (718/2020)
- Laki rakennusten varustamisesta sähköajoneuvojen latauspisteillä ja latauspistevalmiuksilla sekä automaatio- ja ohjausjärjestelmillä (733/2020)
 - Laajamittainen korjaus määritetty täällä (25%)
- Korjausrakentamisen energiatehokkuusasetus (4/13 ja 2/17)

FF55 paketti
14.7.2021
toteuttaa EU:n
ilmastolakia.

Ehdotukset
keinoista, joilla
EU vähentää
päästöjään
vähintään 55%
2030 mennessä
vuoden 1990
tasosta

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Muita direktiivejä, joilla on vaikutusta energiatehokkuuteen

- Energiatehokkuusdirektiivi (EED)
 - Koskee energiantuotantoa
- Taakanjakoasetus (ESR)
 - Maakohtaiset päästövähennystavoitteet vuoteen 2030 mennessä
- Päästökaupan laajentaminen (ETS2)
 - Rakennusten erillislämmitys osaksi päästökauppaa
- Ilmastotoimien sosiaalirahasto (SCF)
 - Rahoitusmekanismi köyhemmille maille
- Uusiutuvan energian direktiivi (RED III)
 - Uusiutuvan energian määritelmä
- Ekosuunnitteludirektiivi
 - korvautunee asetuksella kestävien tuotteiden ekologiselle suunnittelulle asetettavien vaatimusten puitteista (ESPR)
 - Koskisi kaikkia tuotteita, nostaisi kiertotalouteen liittyviä vaatimuksia

Kestävän rahoituksen taksonomia

- Tavoitteena on suunnata pääomia kestävään liiketoimintaan ja vihreään talouteen. Rahoituksen saatavuus ja hinta riippuvat mm. ilmasto-vaikutuksista, minkä jälkeen laajentuminen muihin kestävyiden osa-alueisiin
- EU:n rahoitusjärjestelmän uudistaminen, jossa kytketään yhteen yritysten rahoitus sekä ilmasto- ja ympäristötavoitteiden toimeenpano.
- **Vaaditaan ilmasto-vaikutusten raportointia yli 500 henkilön pörssiyrityksiltä sekä pankeilta ja sijoittajilta (2023 alkaen).**

HUOM! Taksonomian kriteerien täyttäminen ei ole pakollista

1. delegoitu asetus (jo voimassa)
 - Ilmastonmuutoksen hillintä
 - Ilmastonmuutokseen sopeutuminen
2. delegoitu asetus (komissio julkaisi 15.6.2023)
 - Vesivarojen ja merien luonnonvarojen kestävä käyttö ja suojelu
 - Siirtyminen kiertotalouteen
 - Ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen
 - Biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelu ja ennallistaminen

Vaikuttaa mm. uudis- ja korjausrakentamiseen, energiatehokkuusinvestointeihin, rakennusten hankintaan ja omistamiseen

Kestävyysraportointi (CSRD)

→ Osana toimintakertomusta on julkaistava yritysvastuuraportti. Raportointivelvoitteet ovat entistä laajemmat ja yksityiskohtaisemmat.

- 1.1.2024 alkaen listatut yli 500 henkilöä työllistävät yritykset (eli ne, jotka ovat jo NFRD:n piirissä ja velvoitettuja laatimaan muun kuin taloudellisen tiedon selvitys sekä julkistamaan EU-taksonomian mukaiset tiedot).
- 1.1.2025 alkaen listatut ja listaamattomat yritykset, joissa on yli 250 työntekijää ja yli 40 M€ liikevaihto.
- 1.1.2026 alkaen listatut PK-yritykset.

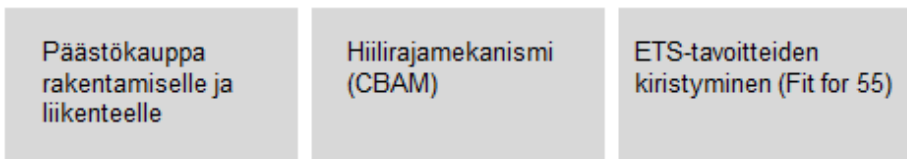
- Kestävyysraportointidirektiivi (Corporate Sustainability Reporting Directive, CSRD) asettaa vastuullisuusraportoinnille merkittäviä uusia vaatimuksia ("kaikki raportoivat kaikesta, yhdenmukaisesti ja samalla tarkkuudella").
- Raportoinnin konkreettisemmän sisällön määrittelee kestävyysraportoinnin standardi (ESRS, European Sustainability Reporting Standards).
- Raportoitavat aihepiirit liittyvät ympäristön ohella sosiaalisiin vaikutuksiin kuten työoloihin, tasa-arvoon ja ihmisoikeuksiin sekä myös yrityksen hallintokäytäntöihin, kuten riskienhallintaan ja sisäiseen tarkastukseen.

EU:n yritys vastuulaki

- Yritykset velvoitetaan huolehtimaan myös alihankkijoittensa toiminnan kestävydestä (**päähuomio EU:n ulkopuolelle ulottuvissa toimitusketjuissa**).
- Kestävää yritystoimintaa koskeva huolellisuusveloitteen direktiivin (Corporate Sustainability Due Diligence Directive) keskeinen sisältö liittyy yritysten kansainvälisiin toimitusketjuihin. Direktiivi asettaa yrityksille velvollisuuksia mm. ehkäistä, tunnistaa, ratkaista ja kantaa vastuuta toimitusketjunsä haitallisista vastuullisuusvaikutuksista.
- Tavoitteena on puuttua erityisesti kehittyviä maita koskeviin ympäristö- ja ihmisoikeusrikkomuksiin, kuten pakkotyöhön tai lapsityövoiman käyttöön.
- EU:n rajat ylittäviin toimitusketjuihin liittyy kysymys siitä, miten laajasti yritysten pitäisi kantaa vastuuta oman suoran toimintansa ohella monipolvisen alihankintaketjun muiden yritysten toimista?
- Koskisi EU-alueen suurimpia yrityksiä sekä riskialojen keskisuuria yrityksiä ja EU:n ulkopuolisia yrityksiä, tulisi voimaan portaittain.

Yhteenveto EU-tason ja kansallisen tason sääntelyn vaikutuksista rakentamiseen, rakennuksiin ja rakennusalan yrityksiin Suomessa

EU:n päästökauppa (EU ETS)

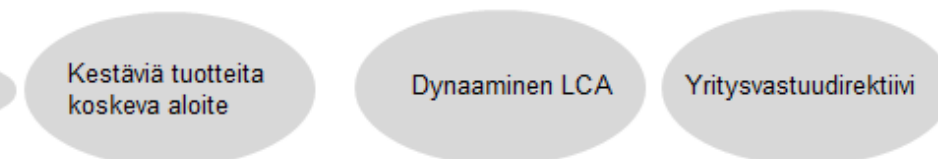
- 1** Polttoaineen hinnan nousu (kuljetukset ja työkoneiden käyttökustannukset)
- 1** Vihreä siirtymä työkoneologiassa ja polttoaineissa
- 3** Raportointivelvollisuuksien lisääntyminen
- 2** Materiaalien hinnan nousu
- 2** EU:n ja Suomen rakennusteollisuuden materiaalien tuotannon suojaaminen
- 2** Materiaalien hinnan nousu
- 2** Vähäpäästöisten materiaalien kehitys

EU:n energiatehokkuussäätely

- 3** Peruskorjauskustannusten nousu
- 3** Raportointivelvollisuuksien lisääntyminen
- 4** Rakennusten pienempi energiankulutus
- 3** Peruskorjauskustannusten nousu
- 4** Rakennusten pienempi energiankulutus

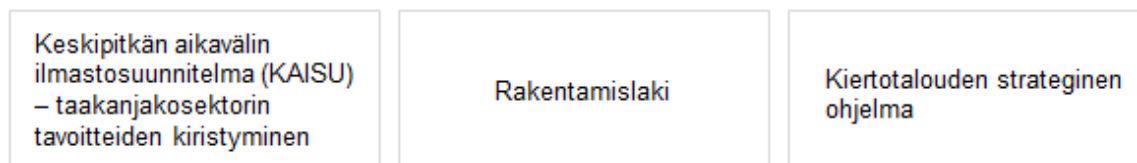
EU:n yritys- ja tuotesäätely

- 2** **3** Materiaalien hinnan nousu (lyhyt aikaväli)
- 2** **3** Kestävien rakennustuotteiden kilpailukyky kasvaa
- 2** **3** Teknologineutraalisuus heikkenee – puumateriaalin suosiminen laskennassa
- 3** Hiilivarastot huomioivien laskentamenetelmien kehitys
- 3** Raportointivelvollisuuksien lisääntyminen
- 2** **3** Tuotantoketjujen läpinäkyvyyden parantuminen

Kansallisen sääntelyn uudistaminen

- 1** Vihreä siirtymä työkoneologiassa ja polttoaineissa
- 4** Öljylämmityksestä luopuminen
- 3** Raportointivelvollisuuksien lisääntyminen
- 2** **3** Rakentamisen ilmasto- ja kiertotalousratkaisujen kysyntä kasvaa
- 2** **3** Materiaalien kiertotalousasteen kaksinkertaistaminen
- 2** **3** Lisäkustannukset kiertotalousratkaisujen kehittämisestä

● Positiivinen vaikutus
● Negatiivinen vaikutus

Yhteenveto

- EU-tasoista sääntelyä on ollut jo tähän saakka paljon, mutta nyt tulee mukaan aivan uusia sektoreita ja nopealla tahdilla
- Vaikutuksia tulee olemaan laajalti yrityksille uusien raportointivelvoitteiden kautta
 - Suuret yritykset ulottavat sääntelyvaatimukset alihankkijoihinsa
- Hiilijalanjälki ja muut ympäristövaikutukset korostuvat neuvoteltaessa rahoituksesta pankkien kanssa
- Jatkossa kaiken liiketoiminnan EU:n alueella on oltava vastuullista ja kestävä, kilpailuetua saa siis EU:n ulkopuolelle, kun tilaaja haluaa näitä asioita painottaa
- Toisaalta yhtenäinen raportointi ja mittaristo mahdollistaa myös kilpailuedun osoittamisen vastuullisuuden ja yritysvastuun saralla niin kotimaassa kuin EU:n sisälläkin